

**Доклад за трудности пред хората с
интелектуални или психични
увреждания да участват в
наказателни дела в България**

Престъпление – това е нещо грешно или против закона

Наказателно дело – съдът трябва да разбере как се е случило престъплението

Обвиняем или подсъдим – човек, който може да е направил нещо грешно или против закона

Докладът представя трудностите за хора с интелектуални или психични увреждания в наказателните дела.

Процедурни улеснения помагат на хората с увреждания да се справят в наказателните дела.

Процедурни улеснения – всичко, което може да помогне на човека да стигне до съда и да отговори на въпросите, които ще му зададат там.

Доклад на **Фондация „Кера“** по проект

„Включване и достъп до правосъдие за обвиняеми с интелектуални или психични увреждания“

Координатор:

VALIDITY

Унгария - Фондация „Валидити“

В проекта участват 8 държави от Европейския съюз.

Румъния - Център за правни ресурси

Португалия - Национална федерация на кооперациите за социална солидарност

FORUM
Human Rights

Чехия - Форум за правата на човека

Словакия - Форум за правата на човека

Словения - Правен център за защита правата на човека и околната среда

България - Фондация „Кера“

Plena
inclusión

Испания - Конфедерация за пълно включване

Литва - Перспективи на психичното здраве

Как се чувстват хората в съда

„Не знаех как да кажа какво мисля, защото не знаех как ще реагират, да не стане по-зле.“

Какво знаем до сега

- Съдът разбира за човека с увреждане само от диагнозата.
- Понякога се прекратява наказателното дело и човекът се изпраща за лечение.
- Използват се думите невменяемост и принудително лечение

Невменяемост - когато човек не разбира какво прави, не може да е отговорен към направеното

Принудително лечение – може да се иска лечение, когато човекът е опасен за себе си или другите

- Хората с увреждания рядко получават допълнителна подкрепа в наказателните дела.
- Процедурни улеснения се използват рядко.

„Никой подкрепящ нямаше в съда, само от психиатрията един санитар „ама нищо не знаеше той.“

„Не знае името на адвоката. Няма телефона на адвоката. 4 месеца вече се лекува и не знае какво става с делото и за колко време ще лежи. Адвокатът не му е обяснил нищо.“

- Често адвокати се назначават след като човекът е дал показания пред полицията.
- Специалистите по наказателните дела не получават достатъчно обучение за правата на хората с увреждания.
- Нарушават се чл. 12, 13 и 14 от Конвенцията за правата на хората с увреждания /КПХУ/.

Основни препоръки

- Да не се ограничават правата на хората.
- Да има равен достъп до защита.

„Не ми казаха, че мога да ползвам подкрепа.“

„В такива ситуации никой не ти помага, даже близките бягат.“

- Да има обучения за специалистите по наказателните дела.
- Да има адвокати, които качествено помагат на хората с увреждания.
- Да се ползват комуникационни посредници, които да помогнат на хората с увреждания в наказателно дело.
- Да се използват лесни за четене документи и лесен език.
- Да се подобрят връзките между законите за правата на хората с увреждания и наказателните дела.

- Да има законови промени, които да дават равни права на хората с увреждания в наказателните дела.
- Да няма невменяемост и принудително лечение